

PROCEDURA PRZEPROWADZANIA BADAŃ W KIERUNKU SPEKTRUM AUTYZMU PRZEZ PPP W LUBONIU FILIA W BUKU

Diagnoza zaburzenia ze spektrum autyzmu (ASD) jest diagnozą kliniczną, zespołową – wielospecjalistyczną. Jest procesem składającym się z kilku spotkań diagnostycznych. W czasie badań staramy się zebrać wszystkie niezbędne informacje dotyczące różnych sfer rozwoju dziecka w trakcie całego jego życia.

Diagnoza zaburzenia ze spektrum autyzmu składa się z kilku etapów:

1. Wywiad z rodzicami (bez dziecka) (ok. 2,5 godz.)

Przeprowadzenie wywiadu ma na celu uzyskanie od opiekunów wszechstronnych informacji na temat funkcjonowania dziecka w różnych sytuacjach i różnych sferach życia. W związku z tym omawiany jest rozwój komunikacji, rozwój psychoruchowy, rozwój relacji społecznych, rozwój emocjonalny, rozwój zabawy i zainteresowań, sytuacja rodzinna, ogólny stan zdrowia dziecka, historia porodu, wstępna ocena integracji sensorycznej. Podczas rozmowy z rodzicem diagnosta dąży do zdobycia wiedzy o dziecku zadając pytania z użyciem wystandaryzowanych kwestionariuszy diagnostycznych, m.in. ADI-R, ASRS, M-CHAT, ASAS, AQ i innych.

Na spotkanie należy dostarczyć całą posiadaną dokumentację dziecka:

- aktualną, na oryginalnym druku (link poniżej), z pieczętką placówki i podpisem nauczyciela opinię z przedszkola lub szkoły, przygotowaną na potrzeby diagnozy (dotyczy dzieci uczęszczających do placówek),
- medyczną - np. książeczkę zdrowia, kserokopie: aktualnych wyników badań, dokumentów z konsultacji, np. neurologicznej, genetycznej, metabolicznej, okulistycznej, audiologicznej, dokumentów z hospitalizacji, itp.,
- specjalistyczną - np. kserokopie opinii psychologów, pedagogów, logopedów, terapeutów SI i innych, z ośrodków diagnostycznych, wcześniejszej dokumentacji z przedszkola, szkoły oraz z innych poradni psychologiczno – pedagogicznych (o ile nie została przekazana Karta Indywidualna dziecka do naszej poradni),
- ponadto dobrowolnie posiadane nagrania zachowań dziecka w codziennych spontanicznych sytuacjach i takich, które mogą być uznane za niepokojące; łączny czas nagrań 10-20 minut; na nośniku pendrive lub przesłane na konto e-mail poradni, zakodowane,
- również dobrowolnie aktualne zdjęcie dziecka.

<https://ppplubon.pl/do-pobrania-dla-nauczycieli/>

Celem analizy dokumentacji prowadzonej przez zespół diagnostyczny jest uzupełnienie informacji uzyskanych podczas wywiadu. Dokumenty i nagrania stanowią dla diagnostów uzupełnienie wiedzy o dziecku, a nie jej podstawę.

2. Obserwacja dziecka i ustalenie dalszego postępowania diagnostycznego (ok. 1,5 godz.)

Obserwacja przeprowadzana jest przez dwóch specjalistów w zakresie diagnozy autyzmu - psychologa oraz pedagoga, którzy wykonują z dzieckiem zadania ze standaryzowanych testów psychologicznych, m.in. ADOS-2. W trakcie naturalnie przebiegającej interakcji z badającymi diagności przeprowadzają próbę oceny funkcjonowania społecznego dziecka, a także oceniają kompetencje komunikacyjne, językowe, przeprowadzają obserwację swobodną i kierowaną pod kątem kryteriów diagnostycznych ASD. ADOS-2 ma charakter częściowo ustrukturyzowany. Wymaga posługiwania się wystandaryzowanym zestawem pomocy i kierowania się ściśle zdefiniowanymi kryteriami oceny. Procedurę badania charakteryzuje jednak znaczny stopień elastyczności. Próby diagnostyczne są dostosowane do wieku metrykalnego i rozwojowego dziecka.

Po badaniu diagności przekazują rodzicowi wstępne wnioski z dokonanej obserwacji dziecka oraz przeprowadzonej analizy informacji uzyskanych z wywiadu i dokumentacji dziecka.

Specjaliści wskazują na dalsze kroki potrzebne do zakończenia procesu diagnostycznego przez lekarza psychiatrę (poza poradnią psychologiczno-pedagogiczną), informują o możliwościach dalszego postępowania terapeutycznego, a także wyjaśniają wszelkie wątpliwości opiekunów. Omawiają dalsze czynności, które mogą zostać wykonane po postawieniu rozpoznania zaburzenia ze spektrum autyzmu.

3. Uzupełnienie niezbędnych informacji – w razie potrzeby

W przypadku, jeśli zebrane informacje nie są wystarczające do postawienia diagnozy, opiekunowie mogą zostać poproszeni o uzupełnienie dokumentacji poprzez dołączenie opinii innego specjalisty, wyników dodatkowych badań medycznych. Niekiedy do postawienia rozpoznania potrzebne jest przeprowadzenie obserwacji funkcjonowania dziecka w placówce edukacyjnej. Możliwe jest również zaproszenie na dodatkowe spotkania w celu uzupełnienia wywiadu, dalszej obserwacji dziecka, przeprowadzenie badania psychologicznego (dokonanie oceny kompetencji poznawczych dziecka), czy dokonanie oceny funkcjonalnej dziecka (np. Profil Psychoedukacyjny). Wówczas dalszy przebieg procesu diagnostycznego jest ustalany indywidualnie.

4. Przekazanie wyników badań

Na tym etapie zespół diagnostyczny opracowuje pisemną informację o wynikach badań, uzupełnia diagnozę o opis poszczególnych objawów kryterialnych występujących u dziecka.

Po diagnozie zostaje opracowana pisemna informacja o wynikach badań. Zostaje wydana rodzicom w ciągu 30 dni od zakończenia procesu diagnostycznego w Poradni.

5. Badanie psychiatryczne – poza Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną

Ostatnim etapem w diagnozie zespołowej jest konsultacja u lekarza specjalisty – psychiatry. Niezbędne jest umówienie przez rodziców konsultacji z lekarzem we własnym zakresie; psychiatra nie jest zatrudniony w PPP.

Lekarz analizuje informację o wynikach badań dokonanych przez Poradnię, zgromadzoną dokumentację, przeprowadza wywiad z rodzicami, wykonuje próby diagnostyczne, obserwuje dziecko. Może także zlecić przeprowadzenie dodatkowych badań, np.: badanie metaboliczne, genetyczne, neurologiczne.

Lekarz psychiatra stawia rozpoznanie zaburzenia ze spektrum autyzmu, choroby lub innego problemu zdrowotnego wraz z oznaczeniem alfanumerycznym, zgodnym z aktualnie obowiązującą Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD. W celu ubiegania się o orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego w placówce edukacyjnej i/lub opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju rozpoznanie lekarza musi zostać zapisane na druku PPP w Luboniu (link poniżej).

<https://ppplubon.pl/wp-content/uploads/2023/11/Zaswiadczenie-lekarskie-ksztalcenie-specjalne-i-wczesne-wspomaganie-rozwoju-1.docx>

Czas trwania całej diagnozy podawany jest orientacyjnie i uzależniony jest od indywidualnej sytuacji każdego dziecka.

Rzetelna diagnoza autyzmu to skomplikowany proces. Bardzo często wymaga współpracy specjalistów różnych dziedzin: z zakresu psychologii, psychiatrii, neurologopedii, pedagogiki specjalnej. Jednoznaczna diagnoza nie może być postawiona przy pierwszym spotkaniu! (może ono jedynie rozpocząć proces diagnostyczny).

Opracowała: Katarzyna Golczak - pedagog